

Analiza korpusowa dyskursu wybranych polskich mediów
na temat konfliktu izraelsko-palestyńskiego
w okresie od 7 października 2023 do 7 kwietnia 2024

Julia Biwan, Gabriel Włodarczyk, Weronika Wódkowska

Raport badawczy przygotowany
pod kierunkiem dr. Grzegorza Kowalskiego
w ramach zajęć
Critical Discourse Analysis
na kierunku *Language Science and Technology*

Instytut Lingwistyki Stosowanej,
Uniwersytet Warszawski
wrzesień 2024 r.

Streszczenie

Praca bada sposób, w jaki wybrane polskie media głównego nurtu przedstawiają konflikt izraelsko-palestyński w okresie od 7 października 2023 do 7 kwietnia 2024 roku. Głównym celem badania jest ustalenie, czy w mediach tych widoczna jest polaryzacja opinii publicznej oraz wzrost antysemityzmu i islamofobii, będące skutkiem konfliktu między Izraelem a Hamasem. Analizowane są teksty z trzech gazet i czasopism: *Gazeta Wyborcza*, *Polityka* i *Newsweek*, oraz portalu *OKO.press* zebrane na podstawie tagów związanych z tematem (*Izrael*, *Palestyna*). Przeprowadzono analizę korpusową za pomocą narzędzia Sketch Engine, co umożliwiło wyodrębnienie słów kluczowych takich jak *Izrael*, *Hamas*, *ludobójstwo* oraz *kolonializm*. Następnie przeanalizowano kolokacje oraz konteksty użycia tych terminów, aby lepiej zrozumieć, jak media kształtują narracje konfliktu, w tym różnice w postrzeganiu obu stron.

Słowa kluczowe: konflikt izraelsko-palestyński, analiza korpusowa, dyskurs medialny, polskie media, *Gazeta Wyborcza*, *Polityka*, *Newsweek*, *OKO.press*, Hamas, Izrael, Palestyna, kolonializm, ludobójstwo.

Summary

The paper examines how selected mainstream Polish media portray the Israeli-Palestinian conflict from October 7, 2023, to April 7, 2024. The main objective of the study is to determine whether public opinion polarization, as well as the rise in antisemitism and Islamophobia resulting from the conflict between Israel and Hamas, are reflected in these media outlets. Texts from three newspapers and magazines: *Gazeta Wyborcza*, *Polityka* and *Newsweek*, and from *OKO.press* news portal were analyzed, selected based on tags related to the conflict (*Israel*, *Palestine*). A corpus analysis was conducted using the Sketch Engine tool, which allowed for the identification of keywords such as *Israel*, *Hamas*, *genocide*, and *colonialism*. Collocations and the contexts in which these terms appear were then analyzed to better understand how the media shape narratives of the conflict, including differences in perceptions of both sides.

Keywords: Israeli-Palestinian conflict, corpus analysis, media discourse, Polish media, *Gazeta Wyborcza*, *Polityka*, *Newsweek*, *OKO.press*, Hamas, Israel, Palestine, colonialism, genocide.

Tło kontekstowe

Konflikt izraelsko-palestyński jest jednym z najbardziej złożonych i długotrwałych sporów międzynarodowych. Olender (2023) twierdzi, że konflikt zaczął się już ponad sto lat temu, kiedy to zrodził się pomysł utworzenia państwa żydowskiego na terenie Palestyny. Rosnąca liczba migrantów przybywająca na tereny arabskie doprowadziła do zaognienia sytuacji między dwoma stronami. Autorka podkreśla, że za główną przyczynę konfliktu można uznać ogłoszenie deklaracji niepodległości Państwa Izrael, której nie zaakceptował naród arabski.

Wstęp

Przedstawienie konfliktu izraelsko-palestyńskiego w mediach jest złożonym i wielowarstwowym zagadnieniem, które od lat budzi kontrowersje i emocje. Różnorodność narracji oraz sposób prezentowania faktów w znacznym stopniu kształtują opinię publiczną i wpływają na percepcję konfliktu przez społeczeństwo. W niniejszej pracy przeprowadzono badanie korpusowe, które miało na celu analizę kontekstu, w jakim wybrane polskie media głównego nurtu: *Gazeta Wyborcza*, *OKO.press*, *Newsweek* oraz *Polityka* używają określonych wyrażeń związanych z tym konfliktem. Przedmiotem analizy są terminy: *Hamas*, *Izrael*, *Palestyna*, *Izraelczyk*, *Palestyńczyk*, *ludobójstwo* oraz *kolonializm*.

Celem badania jest zidentyfikowanie wzorców użycia tych wyrażeń oraz zrozumienie, jakie konotacje i znaczenia są im przypisywane w kontekście medialnym. Analiza ta ma szczególne znaczenie w kontekście badania obiektywności i rzetelności dziennikarstwa, a także wpływu mediów na kształtowanie opinii oraz postaw społecznych wobec konfliktu izraelsko-palestyńskiego. Zastosowane w pracy badanie korpusowe pozwala na precyzyjną analizę dużych zbiorów tekstów, umożliwiając wykrycie subtelnych różnic i tendencji w sposobie przedstawiania różnych aspektów konfliktu przez wybrane media.

W dalszych rozdziałach przedstawione zostaną szczegółowe wyniki analizy, omówienie kontekstów, w jakich pojawiają się badane wyrażenia oraz wnioski dotyczące dominujących narracji, oraz potencjalnych stronniczości w przedstawianiu konfliktu izraelsko-palestyńskiego w polskich mediach.

1. Przegląd literatury

Przegląd literatury obejmuje trzy kluczowe zagadnienia. Pierwszy podrozdział omawia rolę języka mediów w kształtowaniu opinii publicznej, ukazując, jak sposób prezentacji wydarzeń wpływa na percepcję konfliktów. Drugi podrozdział koncentruje się na różnorodnym przedstawianiu konfliktów z różnych perspektyw politycznych i ideologicznych, gdzie media liberalne i konserwatywne oferują odmienne narracje. Ostatni podrozdział poświęcony jest badaniom korpusowym, które pozwalają na analizę wzorców językowych i porównanie relacji medialnych w celu zidentyfikowania dominujących tendencji.

1.1. Język mediów

Bell (1991, za: Fabiszak 2007) zajmuje się językiem mediów, koncentrując się na wiadomościach. Podkreśla znaczącą rolę, jaką język mediów odgrywa w kształtowaniu opinii publicznej. Wyróżnia różne rodzaje wiadomości, takie jak „hard news”, charakteryzujące się jednolitym stylem, oraz „soft news”, które nie muszą przestrzegać ściśle określonych norm. Bell zauważa, że forma i treść wiadomości są nierozłączne, a sposób ich przedstawienia ma wpływ na ich odbiór. Wskazuje również na cztery główne podejścia badawcze w analizie języka mediów: analizę treści, semiotykę, analizę dyskursu oraz krytyczną lingwistykę.

W naszej analizie początkowo przyjęto podejście krytycznej lingwistyki, której celem jest porównanie różnych medialnych relacji na temat tego samego wydarzenia. Krytyczna lingwistyka umożliwia ujawnianie ukrytych interpretacji oraz wartościowania, które często występują w relacjach przedstawianych jako neutralne. Jednak Bell wskazuje na pewne ograniczenia tego podejścia, takie jak tendencja do zakładania, że każdy wybór językowy niesie zamierzone znaczenie, oraz doszukiwanie się ideologicznych uprzedzeń w prasie.

W związku z tym bardziej adekwatnym podejściem do analizy dyskursu medialnego, jak sugeruje Bell, jest Krytyczna Analiza Dyskursu (KAD) w ujęciu van Dijka (1993). KAD to interdyscyplinarna metoda, która koncentruje się na opisie i interpretacji, w jaki sposób dyskurs, w tym medialny, odzwierciedla i kształtuje nierówności społeczne. Zamiast skupiać się wyłącznie na języku, KAD uwzględnia szerszy kontekst społeczny, ideologiczny i kulturowy, w którym dane treści są tworzone i odbierane. W ramach tego podejścia badane są ogólnodostępne źródła medialne, ponieważ odzwierciedlają one postawy i ideologie obecne w społeczeństwie.

Według Kandila (2009), zgodnie z założeniami KAD, dyskursy medialne dotyczące konfliktu izraelsko-palestyńskiego mogą się różnić w zależności od regionu świata, w którym są publikowane, ponieważ mają one na celu wywieranie specyficznego wpływu na lokalnych odbiorców. Kandil zaznacza również, że takie dyskursy promują różne ideologie, które można zrozumieć tylko poprzez analizę ich zakorzenienia w konkretnej kulturze.

1.2. Konflikt izraelsko-palestyński

W światowych mediach często pojawiają się wzmianki o konflikcie toczącym się na Bliskim Wschodzie. Jest to temat obecny nie tylko w lokalnych publikacjach, ale również w międzynarodowych relacjach medialnych. Postulat utworzenia niezależnej Palestyny jest często podkreślany przez liberalnych dziennikarzy, jednak zwycięstwo premiera Izraela Benjamina Netanjahu w 2022 roku zamyka drogę do tego celu, jak i wielu potencjalnych rozwiązań wieloletniego konfliktu.

Temat toczącego się konfliktu na Bliskim Wschodzie stale przewija się w mediach na całym świecie. Martyna Wielewska-Baka (2023) przeanalizowała różnorodne perspektywy jego przedstawienia w swojej książce *Anatomia nieobecności: konflikt izraelsko-palestyński w mediach i polityce*. Jej badania pokazują, jak różne media mogą odnosić się do tego zagadnienia w zależności od swojego politycznego stanowiska. Wielewska-Baka analizuje narracje medialne dotyczące tego konfliktu, przedstawione z różnych perspektyw. Inne podejście można znaleźć w mediach prawicowych, inne w lewicowych. O różnorodnych perspektywach można mówić w kontekście izraelskiej, palestyńskiej oraz zachodniej narracji. Autorka opisuje w relatywnie obiektywny sposób, jakie mechanizmy wpływają na dyskurs medialny i polityczny dotyczący konfliktu izraelsko-palestyńskiego. Nie kieruje się własną opinią, lecz próbuje uchwycić, jak różne strony interpretują pewne wydarzenia oraz wskazać dominujące tendencje w sposobie postrzegania konfliktu w społeczeństwie. Kryteria wyboru materiału (teksty medialne) do analizy obejmowały zróżnicowanie profilu politycznego oraz pochodzenia tytułów prasowych. Autorka wybrała czasopisma i gazety o różnym profilu politycznym: lewicowym, centrolewicowym, centroprawicowym oraz prawicowym; jeśli chodzi o pochodzenie, badaczka wybrała spośród znanych na całym świecie źródeł: m.in. *The Guardian*, *The Washington Post*, *The New York Times*, *The Berlin Spectator*, a spośród tych popularnych w strefie konfliktu: *The Jerusalem Post*, *The Times of Israel* i *Haaretz*. Autorka nie podała dokładnej liczby czasopism i gazet objętych analizą ani rozmiaru próby.

Jak zauważa autorka, różnice w przedstawianiu konfliktu izraelsko-palestyńskiego w mediach są bardzo duże. Poszczególne strony bronią wartości dla nich ważnych, sprzyjając jednej lub drugiej stronie oraz stosując różne formy propagandy.

W tym kontekście, w jednej z gazet pojawiają się stwierdzenia takie jak „deportacja nielegalnych Arabów” oraz „wprowadzenie kary śmierci dla terrorystów”, które ilustrują ekstremalne narracje i skrajne stanowiska, które są obecne w dyskursie medialnym. Te przykłady ilustrują różne aspekty izraelskiej polityki, które są poddawane debacie i krytyce w mediach. Są to kontrowersyjne działania, które mogą budzić sprzeciw i skłaniać do dyskusji. Prezentacja tych działań w różnych tytułach może się różnić zarówno pod względem tonu, jak i oceny, co wynika z różnic ideologicznych i promowania różnych wartości przez poszczególne redakcje. Badania porównawcze uwzględniające te różnice mogą lepiej ukazać pełny kontekst i wpływ mediów na kształtowanie opinii publicznej.

Analizując tytuły reprezentujące różne profile polityczne można zauważyć, że każdy z nich dodaje unikalne perspektywy i akcenty do prezentacji konfliktu izraelsko-palestyńskiego. Na przykład, *The Guardian* i *The Washington Post*, mimo że obie są uważane za lewicowe gazety, mogą różnić się w sposobie prezentacji konfliktu izraelsko-palestyńskiego. Różnice te wynikają z odmiennych perspektyw ideologicznych oraz lokalnych interesów. *The Guardian* często koncentruje się na aspektach humanitarnych i prawach człowieka, kładąc nacisk na krytykę działań Izraela i podkreślając społeczne i etyczne konsekwencje konfliktu. Z kolei *The Washington Post* może przywiązywać większą wagę do aspektów politycznych i strategicznych, analizując wpływ konfliktu na politykę USA oraz międzynarodowe relacje. W związku z tym, mimo wspólnej lewicowej orientacji, różnice te kształtują sposób, w jaki obie gazety przedstawiają i interpretują konflikt. *The New York Times* może natomiast kłaść większy nacisk na amerykańskie zaangażowanie w regionie i stosunki z Izraelem, co może wpłynąć na sposób relacjonowania.

Z kolei w kontekście izraelskich mediów *The Jerusalem Post* oraz *The Times of Israel* mogą różnić się, ze względu na odmienny profil polityczny, jeśli chodzi o spojrzenie na kwestie związane z bezpieczeństwem narodowym i stosunkami z Palestyńczykami. Z kolei palestyńskie gazety mogą skupiać się bardziej na perspektywie palestyńskiej, podkreślając kwestie związane z okupacją, przemocą i dążeniem do niepodległości.

Jest to zaledwie kilka przykładów przedstawionych przez autorkę, które pokazują, jak różnorodne mogą być interpretacje tego samego konfliktu w zależności od kontekstu politycznego i ideologicznego. Dodatkowo warto zauważyć, że w analizie uwzględniono tytuły prasowe z różnych krajów, co może ukazać dodatkowe różnice w prezentacji konfliktu

izraelsko-palestyńskiego. Brytyjskie, amerykańskie, izraelskie i palestyńskie media mogą odzwierciedlać nie tylko różnice polityczne, ale także kulturowe i historyczne konteksty, które wpływają na sposób postrzegania konfliktu przez czytelników. Na przykład, brytyjskie i amerykańskie media mogą podchodzić do konfliktu z perspektywy międzynarodowej i globalnej, zwracając uwagę na rolę swoich krajów w promowaniu pokoju na Bliskim Wschodzie. Z kolei izraelskie i palestyńskie media mogą skupiać się bardziej na lokalnych aspektach konfliktu, takich jak bezpieczeństwo narodowe, status terytorialny i stosunki między społecznościami.

Co więcej, analiza różnic kulturowych i narodowych w prezentacji konfliktu w mediach pochodzących z różnych krajów może uwydatnić, w jaki sposób różnorodne konteksty społeczne, historyczne i polityczne wpływają na percepcję konfliktu przez różne społeczności. Zrozumienie tych mechanizmów jest kluczowe dla pełniejszego obrazu konfliktu izraelsko-palestyńskiego oraz jego skutków na skalę międzynarodową.

Z kolei badanie Ellinor Ringby (2024) analizowało zmiany w stanowisku Unii Europejskiej wobec konfliktu izraelsko-palestyńskiego po 7 października 2023. Analiza źródeł pierwotnych, takich jak oficjalne oświadczenia i dokumenty UE, oraz źródeł wtórnych, takich jak artykuły prasowe i analizy, ujawniła wzrost poparcia dla Izraela i dalsze postrzeganie Palestyny jako zagrożenia dla bezpieczeństwa zachodnich państw. Główne wnioski wskazują, że stanowisko UE charakteryzuje się racjonalnym podejmowaniem decyzji, priorytetowym traktowaniem własnych interesów, promowaniem rozwiązania dwupaństwowego oraz wykorzystaniem sojuszy politycznych dla korzyści UE i Izraela.

1.3. Badania korpusowe

Kandil (2009) w swojej pracy twierdzi, że korpusy mogą stanowić materiał zarówno do badań ilościowych, jak i jakościowych. Teksty, które tworzą korpus, mogą należeć do jednej dziedziny lub zostać starannie dobrane z konkretnego powodu, np. w celu analizy przez programy komputerowe, które dzięki swoim funkcjom pozwalają na rozpoznanie występujących w nich trendów. Autor wspomina, że Krytyczna Analiza Dyskursu często korzysta z tej metody, ponieważ umożliwia ona gromadzenie dużej ilości materiału w jednym miejscu oraz efektywne badanie różnorodnych aspektów dyskursu. Jednakże zauważono również problemy, jakie mogą się pojawić przy łączeniu badania korpusowego z KAD, ze

względu na różniące je narzędzia używane przy analizie tekstów. Mimo to, analizy z użyciem obu podejść przynoszą istotne rezultaty.

Nartey i Mwinlaaru (2019) w swojej pracy *Towards a decade of synergising corpus linguistics and critical discourse analysis: a meta-analysis* również zwracają uwagę na korzyści płynące z połączenia badań korpusowych z Krytyczną Analizą Dyskursu. Podkreślają, że badania korpusowe oferują rzetelne dane ilościowe, które mogą być wykorzystane do identyfikacji tendencji i wzorców językowych również w dyskursie medialnym. Jednakże istnieją pewne wyzwania związane z łączeniem różnych metod badawczych, które mogą się różnić w zależności od specyfiki analizowanych tekstów. Pomimo tych trudności, korpusy umożliwiają bardziej obiektywną i systematyczną analizę dużych zbiorów tekstów, co jest kluczowe w badaniach nad złożonymi problemami społecznymi, takimi jak konflikt izraelsko-palestyński.

Nartey i Mwinlaaru (2019) zwracają również uwagę na konieczność starannego doboru tekstów do korpusów, aby były one reprezentatywne dla badanej problematyki. W kontekście analizy mediów istotne jest uwzględnienie różnorodnych źródeł o odmiennych profilach politycznych i ideologicznych, aby w pełni uchwycić różne perspektywy i narracje obecne w dyskursie publicznym. Dzięki temu badania korpusowe pomagają w obiektywnej analizie mediów, ujawniając, w jaki sposób ich język wpływa na stronniczość opinii publicznej i postrzeganie konfliktów. Dotyczy to również sposobów przedstawiania konfliktu izraelsko-palestyńskiego w polskich mediach głównego nurtu, odzwierciedlających różnorodne perspektywy i ukazujących różne interpretacje tego zagadnienia.

2. Metodologia

W celu zbadania tendencji w sposobie przedstawiania konfliktu izraelsko-palestyńskiego w polskich mediach głównego nurtu zebrano artykuły z internetowych wydań *Gazety Wyborczej* (wyborcza.pl), *Newsweeka* (newsweek.pl) i *Polityki* (polityka.pl), oraz portalu *OKO.press* (oko.press). Wybór tych czterech źródeł ma na celu odpowiedzenie na dwa pytania badawcze:

1. Jakie są główne tendencje w sposobie przedstawiania konfliktu izraelsko-palestyńskiego w polskich mediach głównego nurtu, według analizy korpusowej tekstów prasowych?
2. Czy wybrane gazety są negatywnie nastawione do jednej ze stron konfliktu izraelsko-palestyńskiego, poprzez użycie słownictwa skłaniającego się ku islamofobii lub antysemityzmowi?

Zebrano artykuły opublikowane między 7 października 2023 r. a 7 kwietnia 2024 r., zawierające tag *Palestyna* lub *Izrael*. Sprawdzono je pod względem niepotrzebnych z punktu widzenia niniejszej analizy informacji, takich jak zdjęcia oraz fragmenty niebędące częścią artykułu właściwego, na przykład reklamy lub komentarze. Materiały uznane za zbędne zostały wykluczone.

Do przeprowadzenia badania wykorzystano program Sketch Engine, który jest zaawansowanym narzędziem do analizy korpusowej. Sketch Engine umożliwia zebranie obszernej bazy tekstów z różnych źródeł oraz ich dogłębną analizę (Sketch Engine, 2024). Teksty z gazet zostały podzielone na cztery oddzielne korpusy, reprezentujące kolejno: *Gazetę Wyborczą* (319 374 słowa), *Politykę* (291 711 słów), *OKO.press* (126 053 słowa) oraz *Newsweek* (44 255 słów). W celu analizy zgromadzonego materiału wykorzystano funkcje dostępne w programie Sketch Engine. Zastosowano trzy metody, które umożliwiają szczegółowe zbadanie i porównanie użycia kluczowych terminów w różnych korpusach.

Uwzględniono sugestie Stowarzyszenia Otwarta Rzeczpospolita, które zaproponowało zbadanie użycie określonych pojęć w korpusach tekstów. Wybrane słowa to: *Izrael*, *Hamas*, *Palestyna*, *Izraelczyk*, *Palestyńczyk*, *ludobójstwo* i *kolonializm*. Analiza tych słów ma na celu pokazanie jak polskie media przedstawiają konflikt i jego strony.

Najpierw, aby wyodrębnić istotne dla danego korpusu słowa i wyrażenia wielowyrazowe, użyto funkcji Keywords. Identyfikuje ona terminy, które pojawiają się

częściej w badanym korpusie w porównaniu do korpusu referencyjnego, co pozwala na wyróżnienie charakterystycznych słów i fraz. Korpus referencyjny użyty w naszej analizie to Polish Web 2019 (plTenTen19). Jest to korpus ogólny języka polskiego, który zawiera teksty z różnych źródeł, takich jak wiadomości, blogi, fora dyskusyjne i inne. Korpus plTenTen19 liczy około 4,2 miliarda słów i obejmuje ponad 13 milionów dokumentów. Został wybrany ze względu na swoją szeroką reprezentację językową i różnorodność źródeł, co pozwala na dokładniejszą analizę i uchwycenie różnych stylów i kontekstów użycia języka.

Następną funkcją, która została wykorzystana, jest Word Sketch Difference, która pozwala porównać użycie par słów: *Izrael – Palestyna*, *Izrael – Hamas i Izraelczyk - Palestyńczyk* w kontekście w obrębie danego korpusu. Pozostałe dwa terminy, których nie da się ze sobą zestawić (*ludobójstwo* i *kolonializm*), zostały przeanalizowane za pomocą narzędzia Word Sketch. Daje ono dostęp do informacji, jaką funkcję pełnią te słowa w zdaniu oraz jakie części mowy je poprzedzają i występują po nich. Word Sketch umożliwia wgląd w związki semantyczne i syntaktyczne między analizowanym terminem a innymi wyrazami, co pozwala na lepsze zrozumienie ich użycia w danym kontekście.

Przeprowadzone badanie korpusowe pozwala zidentyfikować dominujące narracje oraz ewentualne uprzedzenia względem jednej ze stron konfliktu. Różnice w doborze konkretnych terminów, ich częstotliwości oraz w kontekstach ich użycia mogą odzwierciedlać różne podejścia mediów do tematu, np. skupienie się na politycznej stronie konfliktu lub ludzkich cierpieniach. Porównanie korpusów może wyłonić tematy ważniejsze dla danej gazety. Umożliwia to lepsze zrozumienie sposobu prezentacji konfliktu i różnic w narracjach medialnych.

W następnym rozdziale, zatytułowanym *Wyniki*, zostaną przedstawione rezultaty badania oraz ich szczegółowy opis. W rozdziale *Dyskusja* wyniki będą poddane interpretacji oraz porównane między różnymi korpusami. Ostatni rozdział, *Wnioski*, omówi ewentualne ograniczenia badania oraz przedstawi sugestie dla przyszłych badań.

3. Wyniki

Analiza korpusowa artykułów pochodzących z czterech polskich źródeł medialnych: *Gazety Wyborczej*, *Newsweeka*, *Polityki* oraz *OKO.press*, przeprowadzona za pomocą narzędzia Sketch Engine, pozwoliła na wyodrębnienie kluczowych tendencji w sposobie przedstawiania konfliktu izraelsko-palestyńskiego w polskich mediach głównego nurtu. Wyniki badań pokazują, jak często i w jakim kontekście używane są określone terminy, co daje wgląd w dominujące narracje oraz możliwe uprzedzenia w sposobach prezentacji konfliktu. W wynikach podawane będą lematy, które reprezentują wszystkie możliwe odmiany tego wyrazu w tekście, a nie konkretne formy wyrazowe

	<i>Gazeta Wyborcza</i>	<i>Polityka</i>	<i>OKO press</i>	<i>Newsweek</i>
<i>Izrael</i>	5 824,28	8 697,43	7 114,39	11 291,59
<i>Hamas</i>	4 459,05	6 255,82	3 424,72	9 903,59
<i>Palestyna</i>	480,17	772,08	849,36	769,03
<i>Izraelczyk</i>	1 300,34	1 181,21	1 055,86	1 331,73
<i>Palestyńczyk</i>	1 526,10	1 577,15	2 271,46	2 119,52
<i>ludobójstwo</i>	194,66	178,17	366,24	168,81
<i>kolonializm</i>	20,76	39,59	3,90	-

Tabela 1. Ustandaryzowana częstotliwość badanych terminów w każdym z przygotowanych korpusów (liczba wystąpień na milion słów)

W poniższych tabelach znajdują się najistotniejsze dla omawianego tematu słowa wybrane spośród pierwszych 50 słów kluczowych z każdego korpusu. Częstość wystąpień poszczególnych słów na milion wyrazów przedstawiono w kolejności według współczynnika statystycznej istotności (*keyness score*) obliczonego przez Sketch Engine. Poniższe dane pozwalają na późniejszą dogłębną analizę kluczowych słów w poszczególnych mediach (zob. sekcja 4. *Dyskusja*), umożliwiając tym samym lepsze zrozumienie sposobu, w jaki analizowane źródła prezentują omawiane zagadnienia.

Gazeta Wyborcza				
pozycja na liście słów kluczowych	słowo kluczowe	ustandaryzowana częstotliwość na milion słów – korpus badany	ustandaryzowana częstotliwość na milion słów – korpus referencyjny	współczynnik istotności statystycznej
1	Hamas	4459,04	1,44	1826,26
2	Gaza	4233,24	3,90	863,93
4	Izraelczyk	1300,34	1,60	500,27
6	Palestyńczyk	1526,15	2,53	423,21
7	palestyński	1482,02	3,91	301,68
9	izraelski	3309,25	11,87	257,12
15	Izrael	5824,27	34,86	162,47
28	antyizraelski	85,65	0,12	77,26
33	Palestyna	480,17	5,81	70,60

Tabela 2. Lista najczęściej występujących słów kluczowych istotnych dla tematu konfliktu izraelsko-palestyńskiego w *Gazecie Wyborczej* (korpus referencyjny: plTenTen19)

Polityka				
pozycja na liście słów kluczowych	słowo kluczowe	ustandaryzowana częstotliwość na milion słów – korpus badany	ustandaryzowana częstotliwość na milion słów – korpus referencyjny	współczynnik istotności statystycznej
1	Hamas	6255,81	1,44	2561,99
2	Gaza	6163,43	3,90	1257,76
5	Izraelczyk	1181,21	1,60	454,47
6	Palestyńczyk	1577,15	2,53	446,65
8	palestyński	1973,09	3,90	401,57
11	izraelski	3801,00	11,87	295,32
14	Hamasowcy	263,96	0,0063	263,29
15	Izrael	8697,43	34,86	242,60
27	Palestyna	772,08	5,82	113,43

Tabela 3. Lista najczęściej występujących słów kluczowych istotnych dla tematu konfliktu izraelsko-palestyńskiego w *Polityce* (korpus referencyjny: plTenTen19)

OKO.press				
pozycja na liście słów kluczowych	słowo kluczowe	ustandaryzowana częstotliwość na milion słów – korpus badany	ustandaryzowana częstotliwość na milion słów – korpus referencyjny	współczynnik istotności statystycznej
1	Hamas	3424,72	1,44	1402,74
2	Gaza	5637,74	3,90	1150,45
3	Palestyńczyk	2271,46	2,53	6643,15
5	Izraelczyk	1055,86	1,60	406,28
7	palestyński	1605,22	3,90	326,74
8	izraelski	3175,37	11,87	246,72
9	Izrael	7114,39	34,86	198,45
18	Palestyna	849,36	5,82	124,77
22	Palestynka	105,19	0,044	101,75
42	antyizraelski	74,03	0,12	66,90

Tabela 4. Lista najczęściej występujących słów kluczowych istotnych dla tematu konfliktu izraelsko-palestyńskiego w *OKO.press* (korpus referencyjny: plTenTen19)

Newsweek				
pozycja na liście słów kluczowych	słowo kluczowe	ustandaryzowana częstotliwość na milion słów – korpus badany	ustandaryzowana częstotliwość na milion słów – korpus referencyjny	współczynnik istotności statystycznej
1	Hamas	9903,59	1,44	4055,64
2	Gaza	5608,28	3,90	1144,49
5	Palestyńczyk	2119,52	2,53	600,15
7	palestyński	2532,16	3,90	515,30
8	Izraelczyk	1331,73	1,60	512,34
14	izraelski	4501,63	11,87	349,74
16	Izrael	11291,59	34,86	314,95
24	dżihad	300,11	0,91	157,93

<i>Newsweek</i>				
pozycja na liście słów kluczowych	słowo kluczowe	ustandaryzowana częstotliwość na milion słów – korpus badany	ustandaryzowana częstotliwość na milion słów – korpus referencyjny	współczynnik istotności statystycznej
25	izraelsko-palestyńskiego	168,81	0,91	155,58
46	Palestyna	769,03	5,82	112,98

Tabela 5. Lista najczęściej występujących słów kluczowych istotnych dla tematu konfliktu izraelsko-palestyńskiego w *Newsweeku* (korpus referencyjny: plTenTen19)

Badanie częstości występowania kluczowych słów (*keywords*) w analizowanych korpusach dostarcza istotnych informacji na temat dominujących narracji dotyczących konfliktu izraelsko-palestyńskiego. *Hamas* to najbardziej kluczowe z badanych słów we wszystkich korpusach według współczynnika kluczowości statystycznej. Najwięcej jego wystąpień na milion słów odnotowano w *Newsweeku* (9903,60), a najmniej w *OKO press* (3424,72). Wysoka częstotliwość tego terminu wskazuje na znaczenie, jakie media przypisują tej organizacji w kontekście konfliktu. *Gaza* to drugie najczęstsze słowo kluczowe, z najwyższą częstotliwością w *Polityce* (6163,43), a najniższą w *Gazecie Wyborczej* (4233,24). Termin ten odwołuje się do geograficznego epicentrum konfliktu, co jest istotnym elementem każdej relacji medialnej.

Następnie zidentyfikowano wielowyrazowe słowa kluczowe (*Keywords, Multi-Word Terms*) dotyczące tego konfliktu spośród 50 najczęściej występujących we wszystkich czterech korpusach. Ich analiza w sekcji 4. *Dyskusja* pozwoli na dokładniejsze zrozumienie kontekstu, w jakim omawiane są tematy związane z konfliktem izraelsko-palestyńskim.

Gazeta Wyborcza				
pozycja na liście słów kluczowych	słowo kluczowe	ustandaryzowana częstotliwość na milion słów – korpus badany	ustandaryzowana częstotliwość na milion słów – korpus referencyjny	współczynnik istotności statystycznej
1	Strefa Gazy	1409,35	1,30	613,11
2	izraelska armia	646,28	0,22	532,53
3	atak Hamasu	485,36	0,005	483,94
6	izraelska władza	129,77	0,039	125,92
7	izraelski żołnierz	147,94	0,22	122,35
9	przywódca Hamasu	96,03	0,032	94,00
10	palestyński terrorysta	98,63	0,12	89,14
11	palestyński cywil	85,65	0,015	85,34
12	palestyński więzień	75,27	0,023	74,55
13	izraelski zakładnik	70,08	0	71,07
14	izraelski premier	75,27	0,08	70,65
22	członek Hamasu	54,51	0,021	54,33
26	sojusznik Izraela	51,91	0,016	52,10
27	wojna Izraela	51,91	0,029	51,44
34	izraelska siła	49,31	0,11	45,48
43	ręka Hamasu	38,93	0,0019	39,87
47	izraelski cywil	38,93	0,017	39,28
50	islamski dżihad	38,93	0,04	38,40

Tabela 6. Lista najczęściej występujących wielowyrazowych słów kluczowych istotnych dla tematu konfliktu izraelsko-palestyńskiego w *Gazecie Wyborczej* (korpus referencyjny: plTenTen19)

<i>Polityka</i>				
pozycja na liście słów kluczowych	słowo kluczowe	ustandaryzowana częstotliwość na milion słów – korpus badany	ustandaryzowana częstotliwość na milion słów – korpus referencyjny	współczynnik istotności statystycznej
1	Strefa Gazy	1682,74	1,30	731,96
2	atak Hamasu	422,33	0,0050	421,23
4	izraelska armia	310,15	0,22	255,99
7	palestyński więzień	164,97	0,023	162,24
9	przywódca Hamasu	151,78	0,032	148,01
10	islamski Dżihad	145,18	0,085	134,76
12	bojownik Hamasu	105,58	0,027	103,80
24	izraelski zakładnik	72,59	0	73,59
28	ręka Hamasu	65,99	0,0019	66,86
30	konflikt Izraela	65,99	0,0094	66,37
34	obywatel Izraela	65,99	0,15	58,21
35	ambasador Izraela	72,59	0,35	54,55
39	szef Hamasu	52,79	0,0025	53,66
45	izraelskie wojsko	52,79	0,035	51,98

Tabela 7. Lista najczęściej występujących wielowyrzowych słów kluczowych istotnych dla tematu konfliktu izraelsko-palestyńskiego w *Polityce* (korpus referencyjny: plTenTen19)

<i>OKO.press</i>				
pozycja na liście słów kluczowych	słowo kluczowe	ustandaryzowana częstotliwość na milion słów – korpus badany	ustandaryzowana częstotliwość na milion słów – korpus referencyjny	współczynnik istotności statystycznej
1	Strefa Gazy	1819,51	1,30	791,42
3	izraelska armia	366,24	0,22	302,14
4	atak Hamasu	241,56	0,0050	241,36
6	bojownik Hamasu	132,47	0,027	129,98
8	ambasador Izraela	171,43	0,35	127,81
10	izraelski żołnierz	132,47	0,22	109,64
19	strona Izraela	81,82	0,092	75,85
23	strona Palestyńczyków	62,34	0,010	62,70
27	obrona Izraela	62,34	0,090	58,09
29	izraelski osadnik	54,55	0,018	54,56
37	wolna Palestyna	50,65	0,020	50,66
38	terytorium Izraela	54,55	0,12	49,76
39	armia Izraela	50,65	0,046	49,39
40	wyzwolenie Palestyny	54,55	0,16	47,88
48	przywódca Hamasu	46,75	0,032	46,26

Tabela 8. Lista najczęściej występujących wielowyrzowych słów kluczowych istotnych dla tematu konfliktu izraelsko-palestyńskiego w *OKO.press* (korpus referencyjny: plTenTen19)

<i>Newsweek</i>				
pozycja na liście słów kluczowych	słowo kluczowe	ustandaryzowana częstotliwość na milion słów – korpus badany	ustandaryzowana częstotliwość na milion słów – korpus referencyjny	współczynnik istotności statystycznej
1	Strefa Gazy	3451,25	1,30	1500,77
2	atak Hamasu	1087,89	0,0050	1083,49
4	izraelska armia	262,60	0,22	216,87
5	izraelski żołnierz	262,60	0,22	216,53
7	ambasador Izraela	243,84	0,35	181,48
9	bojownik Hamasu	168,81	0,027	165,37
11	izraelski rząd	168,81	0,047	162,22
15	palestyński cywil	150,05	0,015	148,77
17	izraelski atak	150,05	0,034	146,10
18	izraelska operacja	150,05	0,034	146,04
20	członek Hamasu	131,30	0,022	129,49
21	przywódca Hamasu	131,30	0,032	128,17
27	palestyńska enklawa	112,54	0,014	111,97
28	lider Hamasu	112,54	0,024	110,90
30	islamski Dżihad	112,54	0,045	108,67
39	ambasada Izraela	112,54	0,19	95,66
40	miejsce izraelskich ataków	93,78	0	94,78

Tabela 9. Lista najczęściej występujących wielowyrazowych słów kluczowych istotnych dla tematu konfliktu izraelsko-palestyńskiego w *Newsweeku* (korpus referencyjny: plTenTen19)

We wszystkich czterech korpusach pierwszą frazą kluczową jest „Strefa Gazy”, co pokazuje, że wszystkie z badanych mediów zwracają uwagę na miejsce prowadzonych walk. W *Gazecie Wyborczej* kolejnymi najczęściej występującymi frazami są „izraelska armia”

(646,28 wystąpień na milion wyrazów) i „atak Hamasu” (485,36), co może sugerować silne skoncentrowanie się na aspektach militarnych i agresji, jako że to Hamas zaatakował Izrael 7.10.2023 r. Kolejne istotne frazy to „izraelska władza” (129,77) i „izraelski żołnierz” (147,94), co dodatkowo podkreśla zainteresowanie redakcji tematami związanymi z władzą i siłami zbrojnymi Izraela. Podobne trendy można zaobserwować w tygodniku *Polityka*, gdzie również dominują frazy takie jak „atak Hamasu” (422,33) i „izraelska armia” (310,15). Pojawiają się także terminy związane z więźniami i liderami strony palestyńskiej, takie jak „palestyński więzień” (164,97) oraz „przywódca Hamasu” (151,78), co może świadczyć o zainteresowaniu aspektami humanitarnymi i przywództwem w konflikcie. Także w korpusie *OKO.press* na czoło wysuwają się frazy „izraelska armia” (366,24) i „atak Hamasu” (241,56). Inne istotne wyrażenia to „bojownik Hamasu” (132,47) oraz „izraelski żołnierz” (132,47), co również potwierdza silne skupienie się na aspektach wojskowych i zbrojnych konfliktu. Co więcej, pojawiają się terminy takie jak „ambasador Izraela” (171,43) i „premier Izraela” (140,26), co może oznaczać zainteresowanie redakcji dyplomacją i polityką wewnętrzną Izraela. Również w *Newsweeku* najczęściej występują te same trzy frazy, co w pozostałych tytułach: „Strefa Gazy” (3451,25), „atak Hamasu” (1087,89) oraz „izraelska armia” (262,60). Wysoka częstotliwość wystąpień tych fraz wskazuje na głębokie zainteresowanie tematami związanymi z działaniami militarnymi. Inne znaczące frazy to „izraelski żołnierz” (262,60) i „izraelski atak” (150,05), co również podkreśla nacisk na aspekty militarne. Dodatkowo pojawiają się terminy takie jak „bojownik Hamasu” (168,81) i „izraelska operacja” (150,05), co znowu wskazuje na szczególne zainteresowanie działaniami zbrojnymi obu stron konfliktu.

W następnej kolejności przeprowadzono analizę terminów *kolonializm* i *ludobójstwo* w kolokacjach za pomocą funkcji „Word Sketch” w trzech kontekstach gramatycznych. Skupiono się na słowach, będących przydawkami dla badanych terminów, oraz czasownikach, dla których te terminy są podmiotami lub dopełnieniami. W korpusie *Gazety Wyborczej* analizowane słowa ukazują interesujące tendencje. Słowo *ludobójstwo* występuje aż 75 razy. Poniżej przedstawiono najczęstsze kolokacje z tym terminem.

<i>Gazeta Wyborcza</i>	ludobójstwo	
	słowo	liczba wystąpień
przydawka	to	2
	planowane	1
podmiot	okazać	1
dopełnienie	zapobiec	3
	dopuszczać	1
	badać	1
	stać się	1
	dokonać	1

Tabela 10. Analiza Word Sketch dla słowa *ludobójstwo* w korpusie *Gazety Wyborczej*

Termin *kolonializm* występuje w korpusie *Gazety Wyborczej* tylko 8 razy, ale w wynikach analizy „Word Sketch” nie znalazły się słowa, dla których termin ten jest podmiotem lub dopełnieniem, ani przydawki mu towarzyszące.

Podobną analizę przeprowadzono w pozostałych trzech korpusach. Wyniki z portalu *OKO.press* wykazały, że termin *kolonializm* pojawia się tylko raz i nie występuje w badanych kontekstach gramatycznych, natomiast *ludobójstwo* występuje aż 94 razy. Najczęstsze użycia tego drugiego terminu w wybranych trzech typach kolokacji obejmują:

<i>OKO.press</i>	ludobójstwo	
	Słowo	liczba wystąpień
Przydawka	ewentualne	4
	to	4
	dokonane	2
	przemilczane	1
	prowadzone	1
	jedno	1
Podmiot	mieć	2
	działać	1

<i>OKO.press</i>	ludobójstwo	
	Słowo	liczba wystąpień
Dopełnienie	zapobiec zaprzestać	4 2

Tabela 11. Analiza Word Sketch dla słowa *ludobójstwo* w korpusie *OKO.press*

W *Polityce* słowo *kolonializm* pojawiło się 6 razy, natomiast *ludobójstwo* 27. Dla pierwszego słowa w wybranych trzech typach kolokacji możemy wyróżnić tylko użycie z przydawką „klasyczny” (1 wystąpienie w całym korpusie). Słowo *ludobójstwo* występuje w tych kolokacjach tylko raz: jako dopełnienie czasownika „dopuszczać się”.

Ostatnią analizowaną gazetą był *Newsweek*, w którym termin *kolonializm* nie pojawia się ani razu, natomiast *ludobójstwo* występuje 9 razy. Najczęstsze użycia tego terminu w wybranych trzech typach kolokacji w korpusie *Newsweeka* obejmują:

<i>Newsweek</i>	ludobójstwo	
	słowo	liczba wystąpień
przydawka	wasze jedno	1 1
podmiot	odbywać się	1
dopełnienie	dopuszczać się popępniać	2 1

Tabela 12. Analiza Word Sketch dla słowa *ludobójstwo* w korpusie *Newsweeka*

W tej sekcji omówiony będzie kolejny etap badania. Znajdują się tutaj wyniki analizy Word Sketch Difference dla par słów *Izrael* i *Hamas*, *Izrael* i *Palestyna*, *Izraelczyk* i *Palestyńczyk* we wszystkich czterech korpusach. Przeanalizowano ich kolokacje z przydawkami, oraz kolokacje, gdzie były one użyte jako podmioty i dopełnienia. Podano najczęściej występujące kolokacje.

<i>Gazeta Wyborcza</i>				
	Izrael (2241)¹	l.w	Hamas (1712)	l.w
przydawka	sam południowy północny obronny	7 6 5 3	palestyński terrorystyczny radykałny sam	15 3 3 3
Podmiot	mieć prowadzić odciąć bombardować zdecydować zaatakować wycofać zapowiadać walczyć odpowiadać kontynuować planować ogłosić rozpocząć robić stać	37 14 10 6 6 6 5 5 5 5 4 4 4 4 4 4	mieć zrobić zgodzić twierdzić zniszczyć dokonać wypuścić zwolnić wykorzystywać prowadzić zabić	13 6 6 6 5 5 5 4 4 4 4 4
dopełnienie	zaatakować wspierać oskarżać odwiedzić potępiać krytykować	26 10 7 5 4 3	wyeliminować zniszczyć wspierać popierać zrobić pozwolić	8 8 7 5 5 3

Tabela 13. Analiza Word Sketch Difference dla par słów *Izrael* i *Hamas* w korpusie *Gazety Wyborczej*

¹ Liczby w nawiasach oznaczają całkowitą liczbę wystąpień analizowanego słowa w korpusie, a „l.w.” – liczbę wystąpień danej kolokacji w korpusie. W przypadkach, gdzie słów pojawiających się tylko raz było ponad 10, zostały one zignorowane.

<i>Gazeta Wyborcza</i>				
	Izrael (2241)	l.w	Palestyna (185)	l.w
przydawka	sam	7	niepodległa	5
	południowy	6	osmańska	2
	północny	5	historyczna	1
	obronny	3	brytyjska	1
			współczesna	1
			dawna	1
			starożytna	1
			suwerenna	1
			wolna	1
podmiot	mieć	37	zwyciężyć	2
	prowadzić	14	stanąć	2
	odciąć	10	mieć	1
	bombardować	6	odrzuć	1
	zdecydować	6	obejmować	1
	zaatakować	6	okazywać	1
	wycofać	5		
	zapowiadać	5		
	walczyć	5		
	odpowiadać	5		
	kontynuować	4		
	planować	4		
	ogłosić	4		
	rozpocząć	4		
	robić	4		
stać	4			
dopełnienie	zaatakować	26	oznaczać	2
	wspierać	10	uwolnić	2
	oskarżać	7	pozdrawiać	1
	odwiedzić	5	uznać	1
	potępiać	4		
	krytykować	3		

Tabela 14. Analiza Word Sketch Difference dla par słów *Izrael* i *Palestyna* w korpusie *Gazety Wyborczej*

<i>Gazeta Wyborcza</i>				
	Izraelczyk (501)	l.w	Palestyńczyk (588)	l.w
przydawka	każdy	4	miejscowy	9
	pozostały	3	ranny	6
	sam	3	ten	5
	uprowadzony	2	wszyscy	5
	zabity	2	inny	2
	młody	2	mieszkający	2
	żaden	2	uciekający	2
podmiot	przekonywać	11	mieć	8
	potwierdzać	9	żyć	4
	zbombardować	8	twierdzić	2
	odpowiadać	6	zasługiwać	2
	walczyć	5		
	zabić	5		
	prowadzić	5		
	atakować	4		
	uderzać	3		
	nasilić	3		
	uderzyć	3		
	ostrzelać	3		
	zgodzić	3		
dopełnienie	nękać	3	zginąć	12
	oburzyć	3	wspierać	5
	zginąć	3	atakować	4
	zabić	3	reprezentować	3
	obronić	2	pomagać	3
	porwać	2	chronić	3
	obiecać	2	głodzić	2
	zamordować	2	sprzyjać	2
	wezwać	2	przestrzegać	2
	zwolnić	2	zabić	2

Tabela 15. Analiza Word Sketch Difference dla par słów *Izraelczyk* i *Palestyńczyk* w korpusie *Gazety Wyborczej*

Te same pary słów zostały poddane analizie w czasopiśmie *Polityka*, a uzyskane wyniki są poniżej zaprezentowane, umożliwiając porównanie kontekstów gramatycznych obu słów między tym czasopismem a *Gazetą Wyborczą* (zob. Tabele 13-15).

<i>Polityka</i>				
	Izrael (1318)	l.w	Hamas (948)	l.w
przydawka	sam	8	ten	3
	obronny	5	sam	3
	który	4	palestyński	2
	ostrzeliwany	2	cały	2
	dzisiejszy	2	terrorystyczny	2
	jaki	2		
	jakiś	2		
podmiot	rozpocząć	9	mieć	17
	robić	7	ogłosić	8
	próbować	7	uwolnić	7
	wycofać	5	porwać	7
	szacować	4	twierdzić	6
	zaprzeczać	4	przejąć	5
	zgodzić	4	uderzyć	5
	stosować	4	przetrzymywać	4
	wysłać	4	traktować	4
	zmieniać	4	wygrać	3
	prowadzić	4		
	dopełnienie	zaatakować	4	zniszczyć
wstrząsnąć		3	uznawać	3
krytykować		3	popierać	3
oskarżać		3	finansować	2
wezwać		3	zmiażdżyć	2
zniszczyć		3	określać	2
wspierać		3	robić	2
robić		3	stać	2

Tabela 16. Analiza Word Sketch Difference dla par słów *Izrael* i *Hamas* w korpusie *Polityki*

<i>Polityka</i>				
	Izrael (1318)	l.w	Palestyna (117)	l.w
przydawka	sam	8	niepodległy	5
	obronny	5	poddany	2
	który	4	sam	1
	ostrzeliwany	2	cały	1
	dzisiejszy	2	brytyjski	1
	jaki	2	przyszły	1
	jakiś	2	mandatowy	1
podmiot	rozpocząć	9	uznać	1
	robić	7		
	próbować	7		
	wycofać	5		
	szacować	4		
	zaprzeczać	4		
	zgodzić	4		
	stosować	4		
	wysłać	4		
	zmieniać	4		
	prowadzić	4		
dopełnienie	zaatakować	4	istnieć	2
	wstrząsnąć	3	uznać	1
	krytykować	3	okupywać	1
	oskarżać	3	popierać	1
	wezwać	3		
	zniszczyć	3		
	wspierać	3		
	robić	3		

Tabela 17. Analiza Word Sketch Difference dla par słów *Izrael* i *Palestyna* w korpusie *Polityki*

<i>Polityka</i>				
	Izraelczyk (179)	l.w	Palestyńczyk (239)	l.w
przydawka	sam	4	wszystek	5
	każdy	3	dokonany	2
	czwarty	2	mieszkający	2
	porwany	2	sam	2
	zwykły	2		
podmiot	mieć	5	twierdzić	4
	odzyskać	2	uciekać	3
	nazwać	2	porwać	2
	wygrać	2	mówić	2
	widzieć	2		
	uważać	2		
dopełnienie	ochronić	2	uciekać	3
	zamordować	2	zabijać	2
			wypuścić	2
			oddać	2
			dać	2

Tabela 18. Analiza Word Sketch Difference dla par słów *Izraelczyk* i *Palestyńczyk* w korpusie *Polityki*

Analizę przeprowadzono także w korpusie serwisu *OKO.press*, gdzie porównano konteksty gramatyczne dla tych samych par słów: *Izrael* i *Hamas*, *Izrael* i *Palestyna*, *Izraelczyk* i *Palestyńczyk*.

<i>OKO.press</i>				
	Izrael (1826)	l.w	Hamas (879)	l.w
przydawka	obronny	7	palestyński	5
	silny	6	sam	3
	cały	6	podobny	2
	południowy	4	słaby	2
	wojskowy	3	zniszczony	2

OKO.press				
	Izrael (1826)	l.w	Hamas (879)	l.w
	sam	3		
	wspierany	2		
	właściwy	2		
	wewnętrzny	2		
	narodowy	2		
	wielki	2		
	zaangażowany	2		
podmiot	wspierać	8	uwolnić	10
	wycofać	6	mieć	9
	zrobić	6	istnieć	8
	rozpocząć	5	cieszyć	8
	próbować	5	wziąć	6
	wypchnąć	4	wystrzelić	5
	przepracować	4	zdobyć	4
	pogodzić	4	przeprowadzić	4
	podtrzymać	4	korzystać	3
	eliminować	4	wypuszczać	3
	wykonywać	4		
	kontynuować	4		
	przedstawić	4		
	pozostać	4		
	zaprzeczać	4		
	zamierzać	4		
	prowadzić	4		
	stać	4		
dopełnienie	wspierać	16	popierać	10
	zaatakować	8	potępiać	8
	odpowiadać	6	atakować	5
	popierać	6	służyć	4
	atakować	5	trzymać	4
	oskarżać	5	istnieć	4

<i>OKO.press</i>				
	Izrael (1826)	l.w	Hamas (879)	l.w
	podtrzymywać	4	zniszczyć	4
	wzywać	4		
	widzieć	4		
	stać	4		

Tabela 19. Analiza Word Sketch Difference dla par słów *Izrael* i *Hamas* w korpusie *OKO.press*

<i>OKO.press</i>				
	Izrael (1826)	l.w	Palestyna (218)	l.w
przydawka	obronny	7	wolna	13
	silny	6	zarządzana	8
	cały	6	dzisiejsza	1
	południowy	4		
	wojskowy	3		
	sam	3		
	wspierany	2		
	właściwy	2		
	wewnętrzny	2		
	narodowy	2		
	wielki	2		
	zaangażowany	2		
	podmiot	wspierać	8	należać
wycofać		6	narzekać	2
zrobić		6		
rozpocząć		5		
próbować		5		
wypchnąć		4		
przepracować		4		
pogodzić		4		
podtrzymać		4		

<i>OKO.press</i>				
	Izrael (1826)	l.w	Palestyna (218)	l.w
	eliminować	4		
	wykonywać	4		
	kontynuować	4		
	przedstawić	4		
	pozostać	4		
	zaprzeczać	4		
	zamierzać	4		
	prowadzić	4		
	stać	4		
dopełnienie	wspierać	16	wspierać	3
	zaatakować	8	powstać	2
	odpowiadać	6	opuścić	2
	popierać	6	bronić	1
	atakować	5	przedstawić	1
	oskarżać	5		
	podtrzymywać	4		
	wzywać	4		
	widzieć	4		
	stać	4		

Tabela 20. Analiza Word Sketch Difference dla par słów *Izrael* i *Palestyna* w korpusie *OKO.press*

<i>OKO.press</i>				
	Izraelczyk (271)	l.w	Palestyńczyk (583)	l.w
przydawka	mieszkający	4	nieletni	6
	zamieszkujący	2	wszystek	6
	zabierający	2	żyjący	4
	pojmany	2	niewinny	3
	urodzony	2	mieszkający	3
	niektóry	2	zabity	3
	młody	2	każdy	3
			inny	3
			jakikolwiek	2
			ranny	2
			oskarżony	2
			sekularny	2
			zeświecczony	2
			wychowany	2
			dorastający	2
			jeden	2
		pierwszy	2	
podmiot	odciąć	4	mieć	12
	zaprzeczać	4	zareagować	4
	oświadczyć	4	czuć	4
	zabić	4	zniknąć	4
	twierdzić	4	płacić	4
	wiedzieć	3	pamiętać	4
	znaleźć	3	widzieć	4
			popierać	4
		żyć	3	
dopełnienie	współczuć	4	zginąć	7
	poznać	4	zareagować	4
	mieć	3	wypędzić	4
	zginąć	2	wypchnąć	4
	osiedlić	2	zniknąć	4

<i>OKO.press</i>				
	Izraelczyk (271)	l.w	Palestyńczyk (583)	l.w
	powoływać	2	okazywać	4
	zaskoczyć	2	przyznać	4
			dotyczyć	4
			dotykać	3
			prześadować	2
			obowiązywać	2
			poznać	2
			dyskryminować	2
			poniżyć	2
			porównać	2
			aresztować	2
			znajdować	2
			uznawać	2
			działać	2
			mieszkać	2
			dawać	2

Tabela 21. Analiza Word Sketch Difference dla par słów *Izraelczyk* i *Palestyńczyk* w korpusie *OKO.press*

Jako ostatni został przeanalizowany tygodnik *Newsweek*. Poniżej przedstawiono wyniki analizy Word Sketch Difference dla tych samych par słów.

<i>Newsweek</i>				
	Izrael (602)	l.w	Hamas (528)	l.w
przydawka	południowy	5	inwestycyjny	3
	dzisiejszy	3	polityczny	2
	obronny	3		
	sam	2		
	cały	2		
podmiot	mieć	14	blefować	4
	czekać	3	wykorzystywać	4

<i>Newsweek</i>				
	Izrael (602)	l.w	Hamas (528)	l.w
	zacząć	3	wziąć	4
	ulec	2	przetrzymywać	3
	zamierzać	2	budować	3
	walczyć	2	liczyć	3
	przechodzić	2	zamordować	2
	uznać	2	przejąć	2
	dać	2	opublikować	2
	wzywać	2	rządzić	2
	ostrzec	2	kontrolować	2
	cierpieć	2	uważać	2
	przetrwać	2	przygotować	2
	prowadzić	2	mieć	2
	żyć	2		
	twierdzić	2		
	przygotowywać	2		
dopełnienie	zaatakować	4	zniszczyć	5
	wezwać	4	wspierać	3
	wyrządzać	2	zapoczątkować	2
	udzielać	2	służyć	2
	utrudnić	2	popierać	2
	uczynić	2	rządzić	2
	ostrzec	2	liczyć	2
	wspierać	2	robić	2

Tabela 22. Analiza Word Sketch Difference dla par słów *Izrael* i *Hamas* w korpusie *Newsweeka*

<i>Newsweek</i>				
	Izrael (602)	l.w	Palestyna (41)	l.w
przydawka	południowy	5	niepodległy	3
	dzisiejszy	3	wolny	2
	obronny	3	nowy	1
	sam	2		
	cały	2		
podmiot	mieć	14	zaprezentować	1
	czekać	3	skoncentrować	1
	zacząć	3	uznać	1
	ulec	2	lubić	1
	zamierzać	2	wesprzeć	1
	walczyć	2	poprzeć	1
	przechodzić	2	napisać	1
	uznać	2	przetrzymać	1
	dać	2	potępić	1
	wzywać	2		
	ostrzec	2		
	cierpieć	2		
	przetrwać	2		
	prowadzić	2		
	żyć	2		
	twierdzić	2		
przygotowywać	2			
dopełnienie	zaatakować	4	domagać	2
	wezwać	4	wyzwolić	1
	wyrządzać	2	powstać	1
	udzielać	2		
	utrudnić	2		
	uczynić	2		
	ostrzec	2		
	wspierać	2		

Tabela 23. Analiza Word Sketch Difference dla par słów *Izrael* i *Palestyna* w korpusie *Newsweeka*

<i>Newsweek</i>				
	Izraelczyk (71)	l.w	Palestyńczyk (113)	l.w
przydawka	zajęty	1	wszystek	2
	porządny	1	zwykły	2
	uprowadzony	1	każdy	1
	zabity	1	główny	1
			zwyczajny	1
			wysiedlony	1
			żywy	1
podmiot	mieć	2	szukać	5
	przesuwać	1	mieć	2
	zastanawiać	1	chwalić	1
	czuć	1	wspinać	1
	utwierdzić	1	odrzucać	1
	wypuścić	1	pytać	1
	poczuć	1	potrzebować	1
	obchodzić	1	oskarżać	1
	stosować	1	zasługiwać	1
	wrócić	1	opowiadać	1
	stracić	1	nazywać	1
	zdecydować	1	cierpieć	1
	wkroczyć	1		
	oceniać	1		
	nazwać	1		
	rozpocząć	1		
dopełnienie	zamordować	2	wezwać	2
	zginąć	1	wspierać	2
	porazić	1	poprosić	1
	przygotować	1	ochronić	1
	znaleźć	1	zagłodzić	1
			ofiarować	1
			pytać	1

<i>Newsweek</i>				
	Izraelczyk (71)	l.w	Palestyńczyk (113)	l.w
			zradyzalizować	1
			domagać	1
			urodzić	1
			powiedzieć	1
			zginąć	1

Tabela 24. Analiza Word Sketch Difference dla par słów *Izraelczyk* i *Palestyńczyk* w korpusie *Newsweeka*

4. Dyskusja

Analiza korpusowa artykułów z czterech polskich źródeł medialnych: *Gazety Wyborczej*, *Newsweeka*, *Polityki* i portalu *OKO.press*, przeprowadzona za pomocą zaawansowanego narzędzia do analizy korpusowej Sketch Engine, dostarczyła interesujących wniosków dotyczących sposobu przedstawiania konfliktu izraelsko-palestyńskiego w polskich mediach głównego nurtu. Badanie to pozwoliło nie tylko na zidentyfikowanie najczęściej występujących terminów i fraz w artykułach, ale również na zrozumienie, jak różne media kształtują narracje dotyczące tego skomplikowanego i wieloaspektowego konfliktu. Dzięki analizie częstotliwości występowania słów kluczowych oraz bardziej złożonych fraz, możliwe stało się wyciągnięcie wniosków dotyczących stanowisk zajmowanych przez poszczególne źródła medialne wobec tego konfliktu i jego stron. Dodatkowo analiza różnic w kontekstach użycia kluczowych terminów między różnymi mediami pozwoliła na zidentyfikowanie subtelnych, ale znaczących różnic w przedstawianiu wydarzeń i postaci związanych z konfliktem. Wyniki te są nie tylko interesujące z punktu widzenia badania medialnych narracji, ale również stanowią ważny wkład w szerszą dyskusję na temat roli mediów w kształtowaniu opinii publicznej na temat konfliktów międzynarodowych.

W tabeli 1 zostały prześledzone częstotliwości użycia kluczowych terminów oraz ich kontekstów w relacjach medialnych dotyczących konfliktu izraelsko-palestyńskiego. Na podstawie wyników możemy stwierdzić, że Izrael pojawia się najczęściej jako temat we wszystkich czterech analizowanych mediach. Druga strona konfliktu, częściej reprezentowana przez Hamas niż Palestynę, jest omawiana głównie w kontekście militarnym i terrorystycznym. Taki obraz konfliktu podkreśla bezpośrednie starcia zbrojne i działania terrorystyczne, co sugeruje, że media bardziej skupiają się na aspektach wojennych niż politycznych czy historycznych.

Kolejnym istotnym wynikiem jest dysproporcja w opisie państw(owości) i narodowości. Choć o Izraelu wspomina się częściej niż o Palestynie, to w kontekście ludności Palestyńczycy są częściej wymieniani niż Izraelczycy. Może to wskazywać na tendencję mediów do humanizowania strony palestyńskiej i przedstawiania Palestyńczyków jako ofiar konfliktu, przy jednoczesnym przedstawieniu drugiej strony jako kraju raczej niż jego mieszkańców. Dodatkowo, słowo *ludobójstwo* pojawia się częściej niż *kolonializm* we wszystkich badanych mediach, co może sugerować, że media wolą odwoływać się do bardziej dramatycznych aspektów konfliktu, podkreślając emocjonalny ciężar sytuacji.

Gazeta Wyborcza najmniej mówi zarówno o Izraelu, jak i Palestynie, co sugeruje, że skupia się raczej na szerszym kontekście międzynarodowym oraz aspektach humanitarnych konfliktu. Unika silnego eksponowania stron konfliktu, co może świadczyć o chęci zachowania neutralności. Taki sposób przedstawienia konfliktu wskazuje na umiarkowaną liberalną linię redakcyjną, która stara się unikać jednoznacznego faworyzowania którejkolwiek ze stron.

Newsweek natomiast poświęca najwięcej uwagi Izraelowi i Izraelczykom, co sugeruje, że jego narracja koncentruje się na kwestiach związanych z bezpieczeństwem, polityką i geopolityką Izraela. To wskazuje na centrową lub konserwatywną linię redakcyjną, która może sympatyzować z izraelską perspektywą, zwłaszcza w kontekście zagrożeń i walki z terroryzmem.

Z kolei *OKO.press* najwięcej mówi o Palestynie i Palestyńczykach, ale najmniej o Hamasie, co sugeruje, że jego uwaga skupia się na humanitarnych aspektach życia Palestyńczyków, unikając narracji o ekstremizmie. To wskazuje na lewicową, progresywną linię redakcyjną, która kładzie nacisk na prawa człowieka i sprawiedliwość społeczną.

Znacznie częstsze użycie terminu *ludobójstwo* niż *kolonializm* we wszystkich czterech mediach wskazuje, że względnie mało miejsca poświęca się narracjom postkolonialnym, a częściej w centrum uwagi znajdują się kwestie związane z prawami człowieka i etyką.

Każde z tych mediów ukazuje konflikt izraelsko-palestyński według określonej linii światopoglądowej: *Gazeta Wyborcza* prezentuje neutralność, *Newsweek* skupia się na interesach Izraela, a *OKO.press* zwraca uwagę na problemy Palestyńczyków.

W tabelach 2–5, analizujących sposób przedstawiania konfliktu izraelsko-palestyńskiego w czterech polskich mediach, przedstawiono słowa kluczowe. Narzędzie to pozwoliło uchwycić, które terminy były najczęściej używane w tekstach, co z kolei rzuciło światło na dominujące narracje i podejście redakcji do konfliktu.

Porównanie badanych korpusów medialnych z korpusem referencyjnym plTenTen19, który reprezentuje ogólną polszczyznę, uwidacznia, że pojęcia dotyczące konfliktu izraelsko-palestyńskiego takie jak *Hamas*, *Gaza*, *Izrael* czy *Palestyna* pojawiają się w polskich mediach w analizowanym okresie znacznie częściej niż w codziennym języku.

Porównanie analizowanych mediów z korpusem referencyjnym plTenTen19 (tabele 2-5) pokazuje, że polskie media znacznie bardziej eksponują geopolityczne aspekty konfliktu izraelsko-palestyńskiego, szczególnie poprzez częste używanie słów takich jak *Hamas*, *Gaza* i *Izrael*. To, jak media przedstawiają ten konflikt, ma istotny wpływ na kształtowanie opinii publicznej, kierując uwagę czytelników na jego wybrane aspekty, jednocześnie marginalizując

inne, takie jak terytorialne i historyczne konteksty związane z Palestyną (por. odległe miejsca słowa *Palestyna* w tabelach 2-5).

Analiza zawarta w tabelach 6–9 obejmuje najczęściej występujące wielowyrazowe słowa kluczowe istotne dla tematu konfliktu izraelsko-palestyńskiego, względem korpusu języka ogólnego.

W przypadku *Gazety Wyborczej*, najczęściej występującą frazą kluczową była „Strefa Gazy” (1409,35 wystąpień na milion słów), co wskazuje na silne zainteresowanie geograficznym obszarem konfliktu. Dziennik koncentruje się również na działaniach militarnych, co widoczne jest w częstym używaniu fraz takich jak „izraelska armia” (646,28) i „atak Hamasu” (485,36). Wyraźne zainteresowanie zarówno działaniami izraelskimi, jak i palestyńskimi sugeruje wyważone podejście do relacjonowania konfliktu. Co istotne, pojawiają się także frazy odnoszące się do cierpienia ludności cywilnej, takie jak „palestyński cywil” (85,65) i „izraelski zakładnik” (70,08), co pokazuje wrażliwość redakcji na humanitarny wymiar konfliktu.

W *Polityce*, fraza „Strefa Gazy” była jeszcze bardziej eksponowana (1682,74 wystąpień na milion słów), co wskazuje na podobne skupienie na geograficznym centrum działań wojennych. Podobnie jak w przypadku *Gazety Wyborczej*, częsta obecność fraz „atak Hamasu” (422,33) oraz „izraelska armia” (310,15) świadczy o znaczącym nacisku na militarny wymiar konfliktu. Warto zauważyć, że *Polityka* także uwzględnia aspekty humanitarne, czego dowodem jest wysoka częstotliwość występowania frazy „palestyński więzień” (164,97), co sugeruje zainteresowanie redakcji losem Palestyńczyków w izraelskich więzieniach (por. jednak „izraelski zakładnik” w korpusie *Gazety Wyborczej*).

OKO.press wyróżnia się podobnie wysoką liczbą wzmianek o „Strefie Gazy” (1819,51), co ukazuje duże skupienie na tej kluczowej lokalizacji konfliktu. Jednak w odróżnieniu od pozostałych mediów, *OKO.press* kładzie większy nacisk na narrację dotyczącą obu stron konfliktu. Widoczny jest balans w przedstawianiu działań „izraelskiej armii” (366,24) oraz palestyńskich bojowników, na co wskazuje wysoka częstotliwość frazy „bojownik Hamasu” (132,47). Ważnym elementem narracji jest także zainteresowanie sprawą palestyńską, co sugerują frazy takie jak „wolna Palestyna” (50,65) i „wyzwolenie Palestyny” (54,55). To odróżnia *OKO.press* od innych mediów i wskazuje na silniejszy nacisk na tematykę praw człowieka oraz niepodległości Palestyny.

Newsweek natomiast wyróżnia się największą ze wszystkich mediów częstotliwością użycia frazy „Strefa Gazy” (3451,25), co sugeruje szczególnie silne zainteresowanie tym obszarem w kontekście działań wojennych. Wysokie pozycje fraz takich jak „atak Hamasu”

(1087,89) oraz „izraelski żołnierz” (262,60) także wskazują na zainteresowanie działaniami militarnymi obu stron konfliktu. W tabeli 9 znajdują się także elementy związane z humanitarnym wymiarem konfliktu, jak fraza „palestyński cywil” (150,05), co pokazuje, że *Newsweek* próbuje zrównoważyć militarne i humanitarne aspekty w swoich narracjach, choć w mniejszym stopniu niż *OKO.press*.

Poniższa analiza dotyczy tabel 10-12, które ilustrują użycie terminu *ludobójstwo* w różnych korpusach medialnych, koncentrując się na kontekstach przydawek, podmiotów i dopełnień.

W *Gazecie Wyborczej* *ludobójstwo* występuje aż 75 razy, co świadczy o jego znaczeniu w poruszanych przez gazetę tematach. Jako przydawki najczęściej używane są słowa „planowane” i „dopuszczalne”, co wskazuje na intencjonalność ludobójstwa oraz odnosi się do (nie)zapobiegania ludobójstwom. W kontekście podmiotu termin ten pojawia się rzadko, co może wskazywać, że nie jest to główny temat działań opisywanych w artykułach. Z kolei w przypadku dopełnienia, *ludobójstwo* łączy się z czasownikami takimi jak „dokonać” i „zapobiec”, co ponownie podkreśla związki między ludobójstwem a działaniami mającymi na celu zapobieganie takim zjawiskom, co z kolei wskazuje na społeczną odpowiedzialność w tym kontekście.

W korpusie *OKO.press* termin *ludobójstwo* jest obecny w 94 wystąpieniach, co sugeruje silniejszą obecność w dyskursie tego medium. Najczęściej używane z tym terminem przydawki, takie jak „przemilczane” czy „ewentualne”, wskazują na konteksty, w których nie mówi się o działaniach związanych z ludobójstwem wprost. Jako podmiot czasowników „mieć” i „działać”, *ludobójstwo* jest ukazane jako pełniące sprawczą rolę działań i mające określone konsekwencje. W kontekście dopełnienia, czasowniki takie jak „zapobiec” i „zaprzestać” podkreślają znaczenie aktywnego przeciwdziałania tym zjawiskom, co ma wpływ na społeczną i polityczną odpowiedzialność.

W *Polityce* *ludobójstwo* występuje 27 razy, co również wskazuje na jego obecność, chociaż w mniejszej skali. Przydawka „klasyczny” sugeruje odniesienie do historycznych kontekstów ludobójstwa, co może wskazywać na próbę zakwalifikowania omawianych aktualnych zjawisk w odniesieniu do wcześniejszych. Jako dopełnienie, termin ten pojawia się tylko raz, z czasownikiem „dopuszczać się”, a w roli podmiotu nie pojawia się wcale, co wpływa na postrzeganie tematu ludobójstwa w artykułach tygodnika.

Ostatnim badanym korpusem jest *Newsweek*, w którym *ludobójstwo* występuje 9 razy. Ta znacznie mniejsza liczba wskazuje na bardziej marginalne traktowanie tematu. Przydawki, takie jak „wasze”, mogą sugerować chęć zaangażowania czytelnika w refleksję nad

odpowiedzialnością. Jako podmiot czasownika „odbywać się”, ludobójstwo jest ukazane jako nie posiadające sprawczej roli. W przypadku dopełnienia, wystąpienia związane z czasownikami „dopuszczać się” i „popęlnić” podkreślają natomiast sprawczość osób, a więc kontekst odpowiedzialności za takie czyny, co może wskazywać na potrzebę refleksji nad konsekwencjami działań.

Podsumowując, analiza użycia przydawek, podmiotów i dopełnień dla terminu *ludobójstwo* w różnych korpusach pokazuje, że temat ten ma zróżnicowaną obecność w polskich mediach. W *Gazecie Wyborczej* i *OKO.press* jest on bardziej rozwinięty, z dominującym dyskursem zapobiegania i odpowiedzialności. Z kolei w *Polityce* i *Newsweeku* jego obecność jest ograniczona; temat wydaje się mieć tam znaczenie drugoplanowe, choć w przypadku *Newsweeka* również przywołany jest temat ludzkiej sprawczości i odpowiedzialności.

Analiza kolokacji wybranych par słów, której wyniki przedstawiono w tabelach 13-24, ukazuje znaczące różnice w sposobie przedstawiania Izraela, Hamasu, Palestyny, Izraelczyków i Palestyńczyków w różnych źródłach medialnych: *Gazecie Wyborczej*, *Polityce*, *Newsweeku* oraz *OKO press*. W szczególności różnice te są widoczne w doborze przymiotników, czasowników i w kontekście używanych terminów, co odzwierciedla różne podejścia do tematu konfliktu izraelsko-palestyńskiego.

W *Gazecie Wyborczej* Izrael jest przedstawiany głównie za pomocą neutralnych terminów związanych z obroną i geograficznymi określeniami, takimi jak „obronny” i „południowy”. Takie przedstawienie sugeruje kontekst defensywny i geograficzny. W przeciwieństwie do tego Hamas jest opisywany przymiotnikami nacechowanymi negatywnie, takimi jak „terrorystyczny” i „radykałny”. W kontekście działań Izrael jest przedstawiony w kontekstach związanych z procesami o strategicznym charakterze („planować”, „wycofać”), podczas gdy Hamas jest opisany w kontekście destrukcyjnym („zniszczyć”, „zabić”). Takie różnice w dyskursie dziennika odzwierciedlają jednostronne, negatywne podejście do Hamasu oraz bardziej neutralne przedstawienie Izraela.

Polityka pokazuje podobne tendencje w przedstawianiu Izraela, stosując przymiotniki takie jak „obronny” i „dzisiejszy”, ale również wprowadza mniej jednoznaczne określenia, takie jak „ostrzeliwany”. Hamas z kolei, podobnie jak w dyskursie *Gazety Wyborczej*, jest opisany przy użyciu terminów negatywnych, takich jak „terrorystyczny”. W kontekście działań Izrael jest przedstawiany w ramach działań militarno-strategicznym („rozpocząć”, „wypuścić”), podczas gdy Hamas jest – ponownie – opisany w kontekście działań agresywnych i destrukcyjnych („zaatakować”, „zniszczyć”).

Także *Newsweek* prezentuje podobne tendencje, stosując neutralne przymiotniki związane z obroną i geograficzne określenia takie jak „obronny” i „południowy” w odniesieniu do Izraela, ale w dyskursie tygodnika są także nowe terminy takie jak „inwestycyjny” i „polityczny”, które wprowadzają dodatkowy wymiar do dyskursu na temat Izraela. Hamas jest ponownie opisany głównie za pomocą przymiotników negatywnych, takich jak „terrorystyczny”. Obie strony konfliktu są przedstawiane w kontekście działań militarnych, ale Izrael bardziej w kontekście strategii i obrony, podczas gdy Hamas w kontekście agresji.

OKO.press przedstawia Izrael jako „obronny”, „silny” oraz „wojskowy”, co podkreśla jego militarny i defensywny charakter. Inaczej niż w przypadku pozostałych trzech mediów, Hamas jest opisany jako „palestyński” i „słaby”, co może sugerować próbę umniejszenia jego roli jako agresora i negatywną ocenę. Jednak w kontekście działań Hamas ponownie jest opisany w odniesieniu do destrukcji, podczas gdy Izrael jest przedstawiany zarówno jako wsparcie, jak i uczestnik działań militarnych.

Jeśli chodzi o Palestynę, w *Gazecie Wyborczej* jest ona opisywana głównie przy użyciu przymiotników geograficznych i historycznych, takich jak „osmańska” i „historyczna”, co sugeruje, że Palestyna jest raczej kontekstualnym tłem konfliktu niż jego aktywnym uczestnikiem. *Polityka* przedstawia natomiast Palestynę jako „niepodległą” i „wolną”, co może wskazywać na próbę nadania jej bardziej pozytywnego lub neutralnego wizerunku. Liczba przymiotników używanych do opisu Palestyny jest znacznie mniejsza niż w przypadku Izraela, co może sugerować marginalizację tej strony konfliktu. *Newsweek* pokazuje Palestynę w podobny sposób, także używając przymiotników takich jak „wolna” i „niepodległa”. Palestyna jest więc przedstawiana w dyskursie *Newsweeka* w kontekście neutralnym lub pozytywnym, co może wskazywać na próbę zachowania obiektywizmu. Z drugiej strony znacznie mniejsza liczba wystąpień słowa *Palestyna* w stosunku do *Izraela* wskazuje na marginalizację tej strony konfliktu w tym korpusie (i podobnie w pozostałych). *OKO.press* opisuje Palestynę przy użyciu przymiotników takich jak „wolna” i „zarządzana”, co podkreśla jej nieustalony status. Liczba wystąpień tego słowa jest większa niż w *Newsweeku*, ale wciąż mniejsza niż w przypadku *Izraela*, co ponownie może wskazywać na tendencję do marginalizowania tej strony konfliktu w porównaniu do Izraela (a także Hamasu) w dyskursie mediów.

W kontekście przedstawienia Izraelczyków i Palestyńczyków *Gazeta Wyborcza* opisuje Izraelczyków jako „zabitych” i „uprowadzonych”, co podkreśla ich rolę jako ofiar konfliktu. Palestyńczycy są przedstawiani jako „ranni” i „uciekający”, co także umiejscawia ich w roli ofiar, ale bez jednoznacznego przypisania działań zbrojnych jako przyczyny ich ran lub ucieczki. Natomiast w kontekście działań militarnych, wyrażonych w kolokacjach z

czasownikami, Izraelczycy są ukazani jako bardziej aktywni, podczas gdy Palestyńczycy bardziej jako ofiary konfliktu.

Polityka, podobnie jak *Gazeta Wyborcza*, pokazuje Izraelczyków jako „uprowadzonych” i „zabitych”, podkreślając ich rolę jako ofiar, podczas gdy Palestyńczycy są opisywani przy użyciu przymiotników takich jak „mieszkający” i „uciekający”: pierwszy z nich ukrywa temat konfliktu, drugi sugeruje, że Palestyńczycy są ofiarami, ale bez bezpośredniego związku z działaniami militarnymi.

Podobny jest również dyskurs *Newsweeka* na temat Izraelczyków, który przedstawia ich w kontekście przymiotników takich jak „zabity” i „zajęty”, co podkreśla ich rolę jako ofiar konfliktu. Nieco inny niż w *Gazecie Wyborczej* i *Polityce* jest natomiast sposób przedstawienia Palestyńczyków, którzy są opisani przy użyciu przymiotników takich jak „żyjący” i „zabity”: pierwszy z nich ponownie ukrywa konfliktu, drugi pokazuje, że Palestyńczycy są ofiarami działań militarnych tak samo jak „zabici Izraelczycy”.

W najbardziej zróżnicowany sposób przedstawia Izraelczyków *OKO.press*, pisząc o nich tak w kontekście ofiar konfliktu („zabity”), jak i w sytuacjach z nim niezwiązanych („mieszkający”). Palestyńczycy są natomiast opisywani jako „zabici” i „oskarżeni”, co ukazuje ich zarówno jako ofiary, jak i sprawców. Może to sugerować próbę ukazania ich jako bardziej zróżnicowanej grupy, w tym także jako osób zaangażowanych w konflikt.

Podsumowując, analiza ukazuje znaczące różnice w przedstawianiu Izraela, Hamasu, Palestyny, Izraelczyków i Palestyńczyków w różnych źródłach medialnych. *Gazeta Wyborcza* i *Polityka* prezentują bardziej jednoznaczne obrazy, w których Izrael jest przedstawiany w kontekście obrony i strategii, Hamas w kontekście agresji, a Palestyna w kontekście neutralnym lub marginalnym. *Newsweek* i *OKO press*, poprzez bardziej zróżnicowane przymiotniki i czasowniki, uwzględniają bardziej zróżnicowane wymiary tych aktorów, co może wskazywać na próby przyjęcia różnych perspektyw w opisie konfliktu, a co za tym idzie – zachowania większego obiektywizmu.

5. Wnioski

Wyniki analizy wskazują na pewne uprzedzenia i dominujące narracje w przedstawianiu konfliktu izraelsko-palestyńskiego przez polskie media. Dane zawarte w tabelach od 2 do 5 wskazują, że najczęściej pojawiającym się słowem kluczowym związanym z konfliktem izraelsko-palestyńskim jest *Hamas*. Sugeruje to, że ta organizacja odgrywa centralną rolę w narracjach dotyczących tego konfliktu. Ponadto, skupienie się na wojskowych elementach konfliktu, agresji i działaniach zbrojnych może wpływać na sposób, w jaki czytelnicy postrzegają ten skomplikowany i wieloaspektowy problem. To z kolei może prowadzić do uproszczonego obrazu konfliktu, w którym polityka, humanitaryzm i historia są pomijane lub marginalizowane. W rezultacie odbiorcy mogą nie dostrzegać pełni kontekstu i niuansów związanych z tym długotrwałym i trudnym do rozwiązania konfliktem.

Analiza terminów *kolonializm* i *ludobójstwo* ujawnia, że te hasła są używane rzadziej niż terminy *Hamas*, *Izrael*, *Palestyna*, *Izraelczyk* i *Palestyńczyk*. Nieczęste użycie terminu *kolonializm* może wskazywać na unikanie bardziej krytycznego spojrzenia na genezę i naturę konfliktu, w którym mogłyby być poruszane historyczne i strukturalne aspekty dominacji i wyzysku. Z kolei częstsze użycie terminu *ludobójstwo* może sugerować próbę podkreślenia ekstremalnych skutków konfliktu, zwłaszcza w kontekście działań militarnych i ich wpływu na ludność cywilną. Może to również wskazywać na tendencję mediów do dramatyzowania wydarzeń w celu zwiększenia ich oddziaływania na czytelników.

Dodatkowo, różnice w częstotliwości używania poszczególnych terminów mogą odzwierciedlać różne podejścia redakcyjne i polityczne poszczególnych mediów. *Gazeta Wyborcza* i *OKO.press* wydają się bardziej skłonne do używania emocjonalnych słów, co może wskazywać na próbę przedstawienia konfliktu w ostrzejszy sposób. Takie podejście może być wynikiem ich redakcyjnej linii, która celem byłoby podkreślenie dramatycznych i humanitarnych aspektów konfliktu, aby wzbudzić większe emocje i zaangażowanie wśród czytelników.

Z kolei *Polityka* i *Newsweek* mogą przyjmować bardziej zrównoważone podejście, unikając terminów, które mogą być postrzegane jako kontrowersyjne lub jednostronne. Takie podejście może wynikać z dążenia do zachowania obiektywizmu i przedstawienia konfliktu w sposób bardziej analityczny i mniej emocjonalny. Unikanie bardziej skrajnych terminów może również odzwierciedlać strategię tych mediów, której celem byłoby utrzymanie wiarygodności i zaufania czytelników poprzez unikanie nadmiernego dramatyzmu.

Te różnice w podejściu redakcyjnym mają istotny wpływ na to, jak polskie media przedstawiają konflikt izraelsko-palestyński, kształtując w ten sposób percepcję tego tematu przez czytelników. Świadomość tych różnic jest kluczowa dla zrozumienia, jak media mogą wpływać na opinię publiczną i jak ważne jest krytyczne podejście do źródeł informacji.

Analiza korpusowa polskich mediów głównego nurtu ukazuje, że sposób przedstawiania konfliktu izraelsko-palestyńskiego koncentruje się głównie na aspektach militarnych oraz na organizacjach takich jak Hamas. Terminy takie jak *kolonializm* i *ludobójstwo* występują rzadziej, ale ich obecność w kontekście może wskazywać na bardziej złożone narracje i uprzedzenia obecne w relacjonowaniu tego konfliktu. Z jednej strony, istnieje silna tendencja do koncentrowania się na działaniach zbrojnych i politycznych, co odzwierciedla aktualne wydarzenia i ich bezpośrednie skutki. Z drugiej strony, odwoływanie się – choć nieczęste – do terminów takich jak *kolonializm* może sugerować próby umieszczenia konfliktu w szerszym historycznym kontekście i próbę analizy jego strukturalnych uwarunkowań. To z kolei może uwydatniać dominujące narracje dotyczące konfliktu lub próby ich kwestionowania w kontekście jego globalnej percepcji.

Media głównego nurtu mają istotny wpływ na kształtowanie opinii publicznej dotyczącej konfliktu izraelsko-palestyńskiego poprzez sposób, w jaki prezentują różnorodne jego aspekty. Jest to zagadnienie wymagające dalszych badań i analiz, aby lepiej zrozumieć dominujące narracje oraz wpływające na nie czynniki. Przyjrzenie się temu procesowi może prowadzić do bardziej zrównoważonego i wszechstronnego spojrzenia na tę skomplikowaną problematykę, co ma kluczowe znaczenie dla rzetelności informacji przekazywanych przez media oraz ich roli w formowaniu opinii społecznej.

W celu obiektywnego spojrzenia na powyższą problematykę media powinny dążyć do zrównoważonego przedstawienia konfliktu izraelsko-palestyńskiego, uwzględniając szeroki zakres aspektów, takich jak militarne, humanitarne oraz polityczne. Istotne jest wprowadzenie większej liczby kontekstów historycznych i społecznych, aby czytelnicy mogli lepiej zrozumieć genezę oraz dynamiczną naturę tego konfliktu. Aby uniknąć jednostronności, media powinny korzystać z różnorodnych źródeł informacji, w tym opinii ekspertów z różnych dziedzin oraz przedstawicieli obu stron konfliktu. Kluczowe jest również, aby media nie tylko informowały o bieżących wydarzeniach, ale także pełniły rolę edukacyjną, objaśniając czytelnikom długoterminowe skutki konfliktu oraz możliwe drogi do osiągnięcia pokoju. Kontynuowanie takiego podejścia może przyczynić się do lepszego zrozumienia, w jaki sposób media kształtują percepcję konfliktów i jakie są tego konsekwencje dla opinii publicznej.

Bibliografia

- Fabiszak, M. (2007). *A Conceptual Metaphor approach to war discourse and its implications*. Adam Mickiewicz University Press.
- Kandil, M. A. (2009). *The Israeli-Palestinian conflict in American, Arab, and British media: Corpus-based critical discourse analysis*. Georgia State University.
- Mullet, D. (2018). A General Critical Discourse Analysis Framework for Educational Research. *Journal of Advanced Academics*, 29, 116-142. <https://doi.org/10.1177/1932202X18758260>
- Nartey, M., & Mwinlaaru, I. (2019). Towards a decade of synergising corpus linguistics and critical discourse analysis: a meta-analysis. *Corpora*. https://ira.lib.polyu.edu.hk/bitstream/10397/75467/1/A_Meta-Analysis_of_Corpus-Based_CDA.pdf
- Olender, K. (2023) *Konflikt między Izraelem a Palestyną - komentarz ekspercki*. Centrum Prasowe UMCS. <https://www.umcs.pl/pl/aktualnosci,4622,konflikt-miedzy-izraelem-a-palestyna-komentarz-ekspercki,138828.chtm>
- Ringby, E. (2023). *The European Union position towards Israel-Palestine: Changes in position after October 7th, 2023* (Praca dyplomowa). <https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:lnu:diva-127054>
- van Dijk, T. A. (1993). Principles of Critical Discourse Analysis. *Discourse & Society*, 4(2), 249-283.
- Wielewska-Baka, M. (2023). *Anatomia nieobecności: konflikt izraelsko-palestyński w mediach i w polityce*. Wydawnictwo Słowo/Obraz Terytoria.